

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ**

**КАФЕДРА ПАРАЗИТОЛОГІЇ ТА ФАРМАКОЛОГІЇ
КАФЕДРА ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ, ГІГІЄНИ ПРОДУКТІВ
ТВАРИННИЦТВА ТА ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ ім. Й.С. ЗАГАЄВСЬКОГО
КАФЕДРА ЕПІЗООТОЛОГІЇ ТА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ
КАФЕДРА АКУШЕРСТВА І БІОТЕХНОЛОГІЇ РЕПРОДУКЦІЇ ТВАРИН
КАФЕДРА ПРОПЕДЕВТИКИ ТА МЕДИЦИНИ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ ТВАРИН І ПТИЦІ
ім. В.І. ЛЕВЧЕНКА
КАФЕДРА ХІРУРГІЇ ТА АНЕСТЕЗИОЛОГІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**“ ХВОРОБИ ЕКЗОТИЧНИХ ТВАРИН ТА
ДИКОЇ ФАУНИ ”**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	21 “ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА”
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	211 “ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА”
ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ	ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ)
КВАЛІФІКАЦІЯ	МАГІСТР З ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Робоча програма з дисципліни “Хвороби екзотичних тварин та дикої фауни” для здобувачів вищої освіти галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина», другий (магістерський) рівень вищої освіти

“08” серпня 2024 року. – 20 с.

Розробники: Володимир Шаганенко, доцент кафедри паразитології та фармакології;

Наталія Букалова, доцент кафедри ветеринарно-санітарної експертизи, гігієни продуктів тваринництва та патологічної анатомії ім. Й.С. Загаєвського;

Андрій Мельник, доцент кафедри пропедевтики та медицини внутрішніх хвороб тварин і птиці ім. В.І. Левченка;

Юрій Ордін, доцент кафедри акушерства і біотехнології репродукції тварин;

Тарас Царенко, доцент кафедри епізоотології та інфекційних хвороб;

Валерій Чемеровський, канд.вет. наук, асистент хірургії та анестезіології; .

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри паразитології та фармакології, протокол № 1 від “9” серпня 2024 р.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ветеринарно-санітарної експертизи, гігієни продуктів тваринництва та патологічної анатомії ім. Й.С. Загаєвського, протокол № 1 від “9” серпня 2024 р.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедра пропедевтики та медицини внутрішніх хвороб тварин і птиці імені В.І. Левченка, протокол № 1 від “9” серпня 2024 р.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри акушерства і біотехнології репродукції тварин, протокол № 1 від “9” серпня 2024 р.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри епізоотології та інфекційних хвороб, протокол № 1 від “9” серпня 2024 р.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ветеринарної хірургії та анестезіології, протокол № 1 від “9” серпня 2024 р.

Завідувач кафедри паразитології та фармакології,
професор

“9” серпня 2024 р.

 /Рубленко С.В./

Завідувач кафедри ветеринарно-санітарної експертизи, гігієни продуктів тваринництва та патологічної анатомії ім. Й.С. Загаєвського,
професор

“9” серпня 2024 р.

 /Лясота В.П./

Завідувач кафедри пропедевтики та медицини внутрішніх хвороб тварин і птаці імені В.І. Левченка,

доцент

“9” серпня 2024 р.

 /Мельник А.Ю./

Завідувач кафедри акушерства і біотехнології репродукції тварин,

доцент

“9” серпня 2024 р.

 /Івасенко Б.П./

Завідувач кафедри епізоотології та інфекційних хвороб

доцент

“9” серпня 2024 р.

 /Царенко Т.М./

Завідувач кафедри ветеринарної хірургії та анестезіології

академік НААН

“9” серпня 2024 р.

 /Рубленко М.В./

Гарант другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 211 “Ветеринарна медицина” (термін навчання 6 років), доктор вет. наук, професор, академік НААНУ

“14” серпня 2024 р.

 /Рубленко М.В./

Схвалено методичною комісією ФВМ Білоцерківського НАУ, галузь знань – 21 “Ветеринарна медицина”, спеціальність – 211 “Ветеринарна медицина”

Протокол № 1 від “14” серпня 2024 р.

Голова /Власенко С.А./

“14” серпня 2024 р.

Схвалено Вченою радою ФВМ Білоцерківського НАУ, галузь знань – 21 “Ветеринарна медицина”, спеціальність – 211 “Ветеринарна медицина”

Протокол № 1 від “15” серпня 2024 р.

Голова /Власенко С.А./

“15” серпня 2024 р.

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	11
6.1. Лекції	11
6.2. Практичні заняття	11
6.3. Самостійна робота	14
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	15
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	16
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	16
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	17
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	18
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	18

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2024–2025 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Хвороби екзотичних тварин та дикої фауни» для денної форми навчання виділено всього 210 академічних годин (7 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 112 годин (лекції – 28, практичні та семінарські заняття – 84), самостійна робота студентів – 98 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання:

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 8	Галузь знань: 21 – Ветеринарна медицина	Денна форма навчання
		Обов'язкова дисципліна
Кількість змістових модулів – 6	Спеціальність: 211 – Ветеринарна медицина	Рік підготовки: 6-й
		Семестр: 11, 12
Клінічна практика: 12 семестр		
Вид контролю: залік, іспит		
Тижневе навантаження: 6М курс, 11 та 12 семестри, 4 ^{1/3} , 4 ^{1/3}		

Структура дисципліни за видами занять:

Дисципліна	A	B	C	D	E	F	G
Хвороби екзотичних тварин та дикої фауни	8	4	18	30			Паразитологія 60 год (2.0 кредита)
	4	4	16	6			Епізоотологія 30 год (1.0 кредит)
	4	4	16	6			Пропедевтика 30 год (1.0 кредит)
	4	4	16	6			Акушерство 30 год (1.0 кредит)
	4	4	16	6			Хірургія 30 год (1.0 кредит)
	4	4	16	6			Пат.анатомія 30 год (1.0 кредит)
Загалом, год	28	24	98	60			210
Дата останньої модифікації програми				08.08.2024 р			

A: лекції; B: семінари; C: контрольоване самонавчання; D: лабораторна та описова робота, E: неклінічна робота на тваринах; F: клінічна робота на тваринах; G: разом

Мета вивчення дисципліни – полягає у теоретичному та практичному закріпленні студентами вмінь щодо діагностики, лікування та профілактики хвороб інфекційного та неінфекційного генезу в екзотичних тварин та тварин дикої фауни, засвоєнні принципів та навиків використання

окремих лікарських речовин у певних лікарських формах при лікуванні хворих тварин.

Набуття компетентностей з дисципліни студентами

№ СК за СВО	Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
СК 6, СК 7, СК 8	Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати. Здатність планувати, організувати та реалізувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.	знати особливості будови організму за норми та можливі зміни форми і будови органів за патології, а також морфо-фізіологічні особливості репродуктивної функції екзотичних та диких тварин; знати особливості утримання, методів клінічного дослідження, лікування і профілактики внутрішніх незаразних та хірургічних хвороб, принципи анестезіологічного забезпечення екзотичних і диких тварин; знання етіології, патогенезу, епізоотології інфекційних та інвазійних захворювань диких та екзотичних тварин, зокрема транскордонних згідно вимог МЕБ, принципи та методи організації нагляду за епізоотичною ситуацією у дикій фауні.	проводити відбір, консервування, пакування і пересилання зразків тваринного походження для досліджень за інфекційних, інвазійних та внутрішніх незаразних хвороб, проводити некропсію загиблих тварин, вести ветеринарний облік, оформляти звітну документацію; аналізувати й інтерпретувати результати клініко-біохімічних, лабораторних досліджень на інфекційні та інвазійні хвороби і результати патологоанатомічного розтину, з урахуванням досягнень науки і практики; вміти проводити хірургічні маніпуляції, остеосинтез, операції на м'яких тканинах, ендоскопію та лікування внутрішніх незаразних хвороб у екзотичних тварин та дикої фауни вміти провести акушерське, гінекологічне дослідження, здійснювати контроль та стимулювання репродуктивної функції у самок екзотичних та диких тварин, а за встановлення патології надати адекватне лікування; виявляти джерела збудників інфекцій та інвазій диких та екзотичних тварин, визначати фактори і механізм їх передачі; забезпечувати ізольоване утримання хворих тварин; здійснювати заходи, спрямовані на недопущення поширення збудників інфекційних та інвазійних захворювань диких та екзотичних тварин за межі епізоотичного вогнища і ліквідацію самого вогнища.	Здатність здійснювати контроль та заходи, спрямовані на недопущення поширення інфекційних та інвазійних захворювань серед екзотичних тварин та дикої фауни	Уміти приймати правильні рішення завиявлення джерел збудників інфекцій та інвазій диких та екзотичних тварин; забезпечувати ізольоване утримання хворих тварин; здійснювати заходи, спрямовані на недопущення поширення збудників інфекційних та інвазійних захворювань за межі епізоотичного вогнища і ліквідацію самого вогнища

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Хвороби екзотичних тварин та дикої фауни» базується на знаннях таких дисциплін «Анатомія тварин», «Цитологія, гістологія, ембріологія», «Фізіологія тварин», «Генетика та молекулярна біологія клітини», «Ветеринарна мікробіологія», «Фізіологія тварин», «Ветеринарна мікробіологія та імунологія», «Безпечність, якість харчових продуктів та кормів» «Епізоотологія, інфекційні хвороби та профілактична медицина», «Ветеринарна токсикологія», «Організація ветеринарної служби та охорона громадського здоров'я», «Зоонози та концепція єдиного здоров'я», «Ветеринарна клінічна біохімія», «Пропедевтика та діагностична візуалізація», «Ветеринарна токсикологія «Фармакологія та фармакотерапія», «Паразитологія та інвазійні хвороби».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Ветеринарна медицина» відповідно до ОПП	Результати навчання з дисципліни «Хвороби екзотичних тварин та дикої фауни»	Студент повинен знати і уміти
PH 5	Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень	Знання: <ul style="list-style-type: none">– знати особливості будови організму за норми та можливі зміни форми і будови органів за патології, а також морфо-фізіологічні особливості репродуктивної функції екзотичних та диких тварин;– знати особливості утримання, методів клінічного дослідження, лікування і профілактики внутрішніх незаразних та хірургічних хвороб, принципи анестезіологічного забезпечення екзотичних і диких тварин;– знання етіології, патогенезу, епізоотології інфекційних та інвазійних захворювань диких та екзотичних тварин, зокрема транскордонних згідно вимог МЕБ, принципи та методи організації нагляду за епізоотичною ситуацією у дикій фауні.– загальної методології та потенційних показань

РН 6.	Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології екзотичних та тварин дикої фауни.	<p>некропсії тварин та птахів екзотичних і дикої природи.</p> <p>Вміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> – проводити відбір, консервування, пакування і пересилання зразків тваринного походження для досліджень за інфекційних, інвазійних та внутрішніх незаразних хвороб, проводити некропсію загиблих тварин, вести ветеринарний облік, оформляти звітну документацію; – аналізувати й інтерпретувати результати клініко-біохімічних, лабораторних досліджень на інфекційні та інвазійні хвороби і результати патологоанатомічного розтину, з урахуванням досягнень науки і практики; – вміти проводити хірургічні маніпуляції, остеосинтез, операції на м'яких тканинах, ендоскопію та лікування внутрішніх незаразних хвороб у екзотичних тварин та дикої фауни – вміти провести акушерське, гінекологічне дослідження, здійснювати контроль та стимулювання репродуктивної функції у самок екзотичних та диких тварин, а за встановлення патології надати адекватне лікування; - виявляти джерела збудників інфекцій та інвазій диких та екзотичних тварин, визначати фактори і механізм їх передачі; забезпечувати ізольоване утримання хворих тварин; здійснювати заходи, спрямовані на недопущення поширення збудників інфекційних та інвазійних захворювань диких та екзотичних тварин за межі епізоотичного вогнища і ліквідацію самого вогнища. - проведення некропсії, постмортального дослідження тварин та птахів екзотичних і дикої фауни.
РН 9.	Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.	
РН 17.	Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин	

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Особливості репродукції екзотичних тварин та тварин дикої фауни (Ордін Ю.М. PhD, DVM.)

Тема 1.1 Особливості репродукції екзотичних тварин.

Тема 1.2 Особливості репродукції диких тварин.

Змістовий модуль 2. Інфекційні хвороби екзотичних тварин та дикої фауни (Царенко Т.М. PhD, DVM)

Тема 2.1 Епізоотологічні особливості та основні інфекційні хвороби екзотичних тварин.

Тема 2.2 Епізоотологія основних інфекційних хвороб у дикій фауні та нагляд за ними.

Змістовий модуль 3. Патологічна анатомія екзотичних тварин та дикої фауни (Букалова Н.В.PhD, DVM.)

Тема 3.1 Діагностична цінність постмортального розтину тварин та птахів екзотичних і дикої природи. Потенційні показання некропсії. Загальний порядок та послідовність патологоанатомічного дослідження.

Тема 3.2 Види постмортального розтину тварин та птахів дикої природи, труднощі під час його проведення. Біобезпека. Патологічна анатомія та некропсія екзотичних тварин та окремих представників дикої фауни.

Змістовий модуль 4. Особливості хірургічного забезпечення у екзотичних та диких тварин (Чемеровський В.О. PhD, DVM.)

Тема 4.1 Топографічна анатомія різних видів тварин (особливості оперативних втручань та оперативні доступи у різних анатомо-топографічних ділянках).

Тема 4.2 Особливості анестезіологічного забезпечення оперативних втручань у тварин різних видів (місцеве та загальне знеболення, інфузійна терапія та реанімаційні заходи).

Змістовий модуль 5. Внутрішні хвороби екзотичних тварин та дикої фауни (Мельник А.Ю. PhD, DVM;)

Тема 5.1 Особливості ветеринарного забезпечення вирощування екзотичних тварин та дикої фауни в умовах зоопарків та прородничих куточків.

Тема 5.2 Антиген неспецифічна профілактика внутрішніх хвороб екзотичних тварин та дикої фауни. Хвороби спричинені порушенням обміну речовин у екзотичних тварин та дикої фауни (аліментарна дистрофія, ожиріння, гепатодистрофія, А-, D-, Е- і В-гіповітамінози птиці, порушення обміну мінеральних речовин).

Змістовий модуль 6. Інвазійні хвороби екзотичних тварин та дикої фауни (Шаганенко В.С. PhD, DVM)

Тема 6.1 Поширеність інвазійних хвороб серед тварин дикої фауни.

Тема 6.2 Інвазійні хвороби диких трав'яїдних та хижих тварин. Інвазійні хвороби диких тварин, що небезпечні для людини.

Тема 6.3 Окремі інвазійні хвороби голубів, папуг та іншої екзотичної птиці. Особливості діагностики, лікування та профілактики.

Тема 6.4 Паразитарні захворювання черепах. Особливості діагностики, лікування та профілактики.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
Л		Лаб	ПЗ	ІЗ	СР	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Особливості репродукції екзотичних та тварин дикої фауни						
1. Особливості репродукції екзотичних тварин.	30	4		10		16
2. Особливості репродукції диких тварин.						
Разом за змістовим модулем 1	30	4		10		16
Змістовий модуль 2. Інфекційні хвороби екзотичних тварин та дикої фауни						
1. Епізоотологічні особливості та основні інфекційні хвороби екзотичних тварин.	30	4		10		16
2. Епізоотологія основних інфекційних хвороб у дикій фауні та нагляд за ними						
Разом за змістовим модулем 2	30	4		10		16
Змістовий модуль 3. Патологічна анатомія екзотичних тварин та дикої фауни						
1. Діагностична цінність постмортального розтину тварин та птахів екзотичних і дикої природи. Потенційні показання некропсії. Загальний порядок та послідовність патологоанатомічного дослідження.	30	4		10		16
2. Види постмортального розтину тварин та птахів дикої природи, труднощі під час його проведення. Біобезпека. Патологічна анатомія та некропсія екзотичних тварин та окремих представників дикої фауни.						
Разом за змістовим модулем 3	30	4		10		16
Змістовий модуль 4. Особливості хірургічного забезпечення у екзотичних та диких тварин						
1. Топографічна анатомія різних видів тварин (особливості оперативних втручань та оперативні доступи у різних анатомо-топографічних ділянках).	30	4		10		16
2. Особливості анестезіологічного забезпечення оперативних втручань у тварин різних видів (місцеве та загальне знеболення, інфузійна терапія та реанімаційні заходи)						
Разом за змістовим модулем 4	30	4		10		16
Змістовий модуль 5. Внутрішні хвороби екзотичних тварин та дикої фауни						
1. Особливості ветеринарного забезпечення вирощування екзотичних тварин та дикої фауни в умовах зоопарків та прородничих куточків.	30	4		10		16
2. Антиген неспецифічна профілактика						

внутрішніх хвороб екзотичних тварин та дикої фауни. Хвороби спричинені порушенням обміну речовин у екзотичних тварин та дикої фауни (аліментарна дистрофія, ожиріння, гепатодистрофія, А-, D-, Е- і В-гіповітамінози птиці, порушення обміну мінеральних речовин). Екологізація навчальної дисципліни					
Разом за змістовим модулем 5	30	4		10	16
Змістовий модуль 6. Інвазійні хвороби екзотичних тварин та дикої фауни					
1. Поширеність інвазійних хвороб серед тварин дикої фауни. 2. Інвазійні хвороби диких трав'янистих та хижих тварин. Небезпечні для людини паразитарні хвороби диких тварин. 3. Окремі інвазійні хвороби голубів, папуг та іншої екзотичної птиці. Особливості діагностики, лікування та профілактики. 4. Паразитарні захворювання черепах. Особливості діагностики, лікування та профілактики.	60	8		34	18
Разом за змістовим модулем 6	60	8		34	18
Всього по дисципліні	210	28		84	98

Примітка: Л – лекції, ПЗ – практичні заняття, лаб – лабораторно-практичні заняття; ІЗ – індивідуальні завдання, СР – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції (А)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1	Особливості репродукції екзотичних тварин.	2
2	Особливості репродукції диких тварин	2
Змістовий модуль 2		
1	Інфекційні хвороби екзотичних тварин.	2
2	Інфекційні хвороби дикої фауни	2
Змістовий модуль 3		
1	Діагностична цінність постмортального розтину тварин та птахів екзотичних і дикої природи (діагностичне значення постмортального розтину тварин та птахів дикої природи, види і загальна методологія. Потенційні показання некропсії; хвороби дикої фауни, що підлягають повідомленню; заходи особистої та епідеміологічної безпеки;	2
2	Види постмортального розтину тварин і птахів дикої природи, труднощі під час його проведення; загальний порядок і послідовність патологоанатомічного дослідження тварин дикої природи; підготовка до постмортального розтину, обладнання та інструменти, допоміжні діагностичні ресурси).	2
Змістовий модуль 4		
1	Топографічна анатомія різних видів тварин (особливості оперативних втручань та оперативні доступи у різних анатомо-топографічних ділянках).	2
2	Особливості анестезіологічного забезпечення оперативних втручань у тварин різних видів (місцеве та загальне знеболення, інфузійна терапія та реанімаційні заходи)	2
Змістовий модуль 5		
1	Особливості ветеринарного забезпечення вирощування екзотичних тварин та дикої фауни в умовах зоопарків та прородничих куточків.	2
2	Антиген неспецифічна профілактика внутрішніх хвороб екзотичних тварин та дикої фауни. Хвороби спричинені порушенням обміну речовин у екзотичних тварин та дикої фауни (аліментарна дистрофія, ожиріння, гепатодистрофія, А-, D-, E- і В-гіповітамінози птиці, порушення обміну мінеральних речовин). Екологізація навчальної дисципліни	2
Змістовий модуль 6		
1	Поширеність інвазійних хвороб серед тварин дикої фауни.	2
2	Інвазійні хвороби диких трав'янистих та хижих тварин. Небезпечні для людини паразитарні хвороби диких тварин.	2
3	Окремі інвазійні хвороби голубів, папуг та іншої екзотичної птиці. Особливості діагностики, лікування та профілактики.	2
4	Паразитарні захворювання черепах. Особливості діагностики, лікування та профілактики.	2
Всього годин		28

6.2. Практичні заняття

Практичні заняття з дисципліни «Хвороби екзотичних тварин та дикої фауни» включають семінари (В) і лабораторну та описову роботу (D).

Частина практичних занять проводяться в умовах зоопарку. Для підготовки до семінарів студенти знайомляться з основними поняттями та матеріалами за відповідною темою (під час лекцій, практичних занять, самостійної роботи); отримують групові або індивідуальні завдання, роздатковий матеріал – зразки (інструкції, моделі, шаблони) для підготовки презентацій, вивчають нормативно-правові акти, проводять пошуки в Інтернет. Список інформаційних ресурсів, необхідних для виконання завдання за темою, надаються в електронному (на платформі Moodle) або паперовому вигляді.

№ з/п	Назва теми	Вид заняття (B, D, E, F)	Кількість годин
Змістовий модуль 1			
1.	Діагностика вагітності, контроль за її перебігом, патологія родів та рододопомога у екзотичних тварин.	D	2
2.	Діагностичний алгоритм та особливості терапії за акушерських, гінекологічних та андрологічних хвороб у екзотичних тварин.	D	2
3.	Підсумковий семінар	B	2
4.	Діагностика вагітності, контроль за її перебігом, патологія родів та рододопомога у тварин дикої фауни. Діагностичний алгоритм та особливості терапії за акушерських, гінекологічних та андрологічних хвороб у тварин дикої фауни.	D	2
5.	Підсумковий семінар	B	2
Змістовий модуль 2			
1.	Вірусні, бактеріальні хвороби та мікози рептилій	D	2
2.	Підсумковий семінар з інфекційних хвороби рептилій	B	2
3.	Інфекційні хвороби екзотичних птахів	D	2
4.	Епізоотологічний нагляд за інфекційними хворобами диких тварин.	D	2
5.	Підсумковий семінар з інфекційних хворобами диких тварин	B	2
Змістовий модуль 3			
1	Особливості некропсії диких жуйних та непарнокопитих. Порядок посмортального дослідження. Особливості некропсії диких всеїдних та слонових тварин. Порядок посмортального дослідження.	D	2
2	Підсумковий семінар	B	2
3	Некропсія рептилій (змія, ящірка, черепаха, хамелеон, крокодил). Порядок посмортального дослідження.	D	2
4.	Некропсія екзотичних птахів та пернатої дичини. Порядок посмортального дослідження.	D	2
5.	Підсумковий семінар	B	2

Змістовий модуль 4			
1	Хірургія м'яких тканин (практичне освоєння топографічної анатомії та хірургії дрібних ссавців, птахів, рептилій та представників дикої фауни). Діагностика, лікування та профілактика кістково-суглобової патології та хірургічні хвороби сечостатевої системи та їх різновидності у (дрібних ссавців, птахів, рептилій та представників дикої фауни).	D	2
2	Підсумковий семінар	B	2
3	Анестезіологічне забезпечення, реанімаційні заходи та моніторинг анестезованих тварин (дрібних ссавців, птахів, рептилій та представників дикої фауни)	D	2
4.	Рани, хвороби шкіри, абсцес, флегмона, лімфа екстравазат та абдомінальна патологія у (дрібних ссавців, птахів, рептилій та представників дикої фауни)	D	2
5.	Підсумковий семінар	B	2
Змістовий модуль 5			
1	Особливості фізіології та клінічного дослідження екзотичних тварин та дикої фауни різних видів. Анамнез. Аналіз утримання і годівлі. Ветеринарна документація у зоопарку	D	2
2	Підсумковий семінар	B	2
3	Хвороби органів яйцеутворення: сальпінгоперитоніт, утруднена яйцекладка, жовтковий перитоніт.	D	2
4	Аліментарна дистрофія, білом'язова хвороба, перозис, сечокислий діатез.	D	2
5	Підсумковий семінар	B	2
Змістовий модуль 6			
1	Поширеність інвазійних хвороб серед тварин дикої фауни. Інвазійні хвороби диких парнокопитних тварин.	D	2
2	Акантоцефальози диких тварин	D	2
3	Парафасціолопсоз диких парнокопитних тварин.	B	2
4	Елафостронгільоз оленів	D	2
5	Стихорхоз бобрів.	D	2
6	Аляріоз та диоктофімоз хижаків	D	2
7	Паразитарні хвороби диких тварин, що становлять загрозу для людини. Спарганоз, трихінельоз, байліаскароз	B	2
8	Підсумковий семінар	D	2
9	Окремі гельмінтози голубів (давеніоз, сингамоз, аскарідіоз)	D	2
10	Акарози голубів, папуг (кнемідокоптоз, стерностомоз)	D	2
11	Еймеріоз декоративних та екзотичних птахів	D	2
12	Підсумковий семінар	B	2
13	Поширеність інвазійних хвороб серед екзотичних тварин в умовах зоопарку	D	2
14	Паразитарні захворювання черепах. Особливості діагностики, лікування та профілактики паразитарних хвороб у черепах	D	2
15	Підсумковий семінар	B	2
Всього годин			28

6.3. Самостійна робота (С)

Самостійна робота спрямована на більш глибоке вивчення студентами програмного матеріалу за окремими змістовими модулями і темами дисципліни, які не включені в повному обсязі до тематики лекційного курсу та практичних занять, зокрема – ознайомлення з національними та міжнародними нормативно-правовими актами щодо здійснення державного ветеринарного контролю та міжнародної торгівлі харчовими продуктами, гігієнічними вимогами за виробництва харчових продуктів. Самостійна робота також передбачає години для збору матеріалів і підготовки презентацій до семінарів.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1	Особливості репродукції тварин дикої фауни, розведення в неволі та в умовах заповідників. Діагностика вагітності, контроль за її перебігом.	8
2	Діагностичний алгоритм та особливості терапії за акушерських, гінекологічних та андрологічних хвороб екзотичних тварин та дикої фауни. Патологія родів та рододопомога.	8
Змістовий модуль 2		
1	Вірусні хвороби рептилій (Herpesviridae, Adenoviridae, Poxviridae, Iridoviridae, Papillomaviridae, Parvoviridae, Circoviridae, Paramyxoviridae, Retroviridae, Reoviridae, Togaviridae, Flaviviridae, Rhabdoviridae, Caliciviridae, Picornaviridae, Coronaviridae.)	6
2	Бактеріальні хвороби рептилій (Pseudomonas, Aeromonas, Salmonella, Citrobacter, Serratia, Pasteurella, Erysipelothrix, Neisseria, Elizabethkingia, Listeria, Helicobacter, Streptococcus, Mycobacterium (nocardia, dermatophilus), Mycoplasma, Chlamydia and Chlamydophila, Leptospira, Borrelia, Coxiella, Erlichia)	6
3	Мікози рептилій (Hyalohyphomycoticagents, Dematiaceousfungi, Yeast, Dimorphicfungi)	4
Змістовий модуль 3		
1	Історія герпетології. Еволюція рептилій. Значення рептилій у житті людей та тварин. Морфофункціональні особливості представників ряду дзьобоголових. Гатерія: ареал поширення та біологічні особливості.	4
2	Особливості утримання та розведення лускатих в умовах неволі. Облаштування тераріума для змій. Особливості будови м'якотілих та безщиткових черепах. Особливості життєвого циклу різних видів черепах. Анабіоз у черепах. Особливості утримання, догляду, гігієни за розведення черепах та крокодилів	6

3	Особливості пристосування до умов існування та будова організму ссавців, що перейшли до водного способу існування. Морфо-функціональні особливості китоподібних. Топографічна анатомія внутрішніх органів китоподібних та ластоногих.	6
Змістовий модуль 4		
1	Протоколи анестезіологічного забезпечення, реанімація та моніторинг клінічного стану дрібних ссавців. Хірургічні маніпуляції у птахів (анестезія та тактика оперативних втручань)	6
2	Хірургічна патологія кісткової та м'яких тканин у плазунів	4
3	Ендоскопічні маніпуляції у представників дикої фауни. Особливості остеосинтезу у представників дикої фауни	4
Змістовий модуль 5		
1	Ожиріння. Гепатодистрофія. Стрес. Технологічні і хіміотерапевтичні заходи профілактики стресу у екзотичних тварин та дикої фауни. Канібалізм екзотичних тварин та дикої фауни.	4
2	Сучасні підходи до діагностики та профілактики хвороб, спричинених порушень обміну речовин у екзотичних тварин і дикої фауни. Огляд ринку фармакологічних препаратів. Особливості нормування годівлі екзотичних тварин та дикої фауни різних видів.	6
3	Розробка технологічних карт ветеринарно-санітарного забезпечення при вирощуванні екзотичних тварин та дикої фауни різних видів. Групова антиген-неспецифічна профілактика хвороб екзотичних тварин та дикої фауни.	6
Змістовий модуль 6		
1	Акантоцефальози диких тварин	4
2	Аляріоз диких хижих тварин	2
3	Байліаскароз єнотів	2
4	Стихорхоз бобрів	2
5	Елафостронгільоз та філяріоз оленів	2
6	Клонорхоз, меторхоз та парафасціолопсоз диких тварин	2
7	Протостронгільоз зайців	2
8	Гіменолепідози та райєтинози птахів	2
Всього годин		98

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Діяльність викладача орієнтована на студентоцентрований підхід в освітньому процесі, що дозволяє досягнути багатоманітності поглядів на проблеми.

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, відеофільми, дискусійне обговорення проблемних питань.

На практичних заняттях використовуються презентації, відеофільми, наочні плакати (постери), методичні розробки, нормативно-правові акти, конспект-роздатковий матеріал.

Також матеріали дисципліни викладаються у наступних формах навчання: лекція-бесіда, індивідуальна чи групова консультація, дистанційне навчання у системі Moodle, а для активного навчання використовуються проблемно-орієнтоване навчання, кейсове навчання, вебквести, дискусії.

Освоєння знань і вмінь з дисципліни «Хвороби екзотичних тварин та дикої фауни» передбачає клінічну практику у відповідності до затвердженої програми з оформленням індивідуального щоденника-звіту та клінічних протоколів пацієнтів з обов'язковою їх реєстрацією в електронній базі «VetForce» чи «Google-платформі:».

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з дисципліни «Хвороби екзотичних тварин та дикої фауни» включає поточне тематичне оцінювання, модульний контроль, підсумковий контроль – у вигляді заліку (11 семестр) та іспит (12 семестр). Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку, що не передбачає обов'язкової присутності студентів, за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІІДЗ та модульного контролю) та атестації практичних навичок у формі відміток про виконання завдань клінічної підготовки у «заліковій книжці з клінічної підготовки студента». Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні або контрольні роботи.

Модульний контроль проводиться в усній, письмовій та у формі комп'ютерного тестування.

Форми контролю самостійної роботи: обговорення результатів виконаної роботи на занятті; тестування, письмове або усне опитування під час модульного контролю; представлення та обговорення в групі мультимедійних презентацій або рефератів.

Результати оцінювання знань студентів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляються у журнал академічної групи після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль у формі екзамену проводиться шляхом комп'ютерного тестування або за результатами усної відповіді здобувача вищої освіти на питання екзаменаційних білетів.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час оцінювання лекційного курсу враховується активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані практичні роботи, командні завдання, зроблені доповіді, презентації, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести або усні відповіді на питання.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75% завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60% завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60% завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії підсумкового оцінювання:

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Розподіл балів проводиться за наступною схемою:

Види робіт	Лекції	Практичні	Самостійна	Модульний	Загальний
------------	--------	-----------	------------	-----------	-----------

		заняття	робота	контроль	бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	20	40	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		Іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C	Задовільно	
64–74	D		
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint;
2. Інформаційні стенди та плакати у навчальних аудиторіях;
3. Нормативно-технічна документація: Закони України, національні стандарти, інструкції, накази Державної служби з безпечності харчових продуктів та захисту споживачів України, Регламенти ЄС, стандарти Комісії Кодекс Аліментаріус, МЕБ тощо.
4. Тематична відеотека.

Технічні засоби:

1. Мультимедійний проектор.
2. Телевізор та відеомагнітофон.
3. Комп'ютерні класи ФВМ.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література (підручники, посібники)

1. Badanie okulistyczne zwierząt egzotycznych / E. Buczek, J. Gamcarz, A. Maluta // Weterynaria. – 2013. – №2. – С. 16–21.
2. Delahay, Richard J., Graham C. Smith, and Michael R. Hutchings. Management of disease in wild mammals. New York: Springer, 2009. <https://www.msdevetmanual.com>
3. Infectious Diseases of Wild Mammals and Birds in Europe. Dolores Gavier-Widén. J. Paul Duff. Anna Meredith., 2012

4. Jacobson, E.R., & Garner, M.M. (Eds.). (2020). *Infectious Diseases and Pathology of Reptiles: Color Atlas and Text, Diseases and Pathology of Reptiles Volume 1* (2nd ed.). CRC Press. <https://doi.org/10.1201/9780429155567>
5. Jacobson, Elliott R., ed. *Infectious diseases and pathology of reptiles: color atlas and text*. CRC Press, 2007.
6. Miller, Eric R., and Murray E. Fowler, eds. *Fowler's Zoo and Wild Animal Medicine, Volume 8-E-Book*. Vol. 8. Elsevier Health Sciences, 2014.
7. *Pathology and Epidemiology of Aquatic Animal Diseases for Practitioners* Editor(s): Laura Urdes, Chris Walster, Julius Tepper First published: 3 March 2023. DOI:10.1002/9781119839729
8. Rosenthal, K., et al. *Exotic Animal Medicine and Husbandry*. Manson Publishing LTD, 2008.
9. Thomas, Nancy J., D. Bruce Hunter, and Carter T. Atkinson, eds. *Infectious diseases of wild birds*. John Wiley & Sons, 2008.
10. *Veterinary clinical parasitology* / Anne M. Zajac, Gary A. Conboy. – Blackwell Publishing, 2011. – 8th ed. – 368 p.
11. *Veterinary Epidemiology* 4th ed. Michael Thrusfield. John Wiley & Sons, 19 Feb. 2018. – 888 p.
12. *Veterinary parasitology* / M.A. Taylor, R.L. Coop, R.L. Wall // Blackwell Publishing. – Carlton, 2015. – 4th ed. – 1029 p.
13. Williams, Elizabeth S., and Ian K. Barker, eds. *Infectious diseases of wild mammals*. John Wiley & Sons, 2008.
14. *Ветеринарна клінічна біохімія: підручник* / В.І. Левченко та ін.; за ред. В.І. Левченка і В.В. Влізла. 2-ге вид., перероб. та доп. Біла Церква, 2019. 416 с.
15. *Внутрішні хвороби тварин: Підручник* / [Левченко В.І., Кондрахін І.П., Влізло В.В. та ін.] : за ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2015. – Ч. 2. – 610 с.
16. *Довідник з диференціювання збудників інвазійних хвороб* / Пономар С.І., Гончаренко В.П., Соловійова Л.М. ; за ред. С.І. Пономаря. – К.: Аграрна освіта, 2010. – 237 с.
17. *Клінічна діагностика хвороб тварин: [Підручник]* / [В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.]; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2017. – 612 с.
18. Коцюмбас Г.І. *Методи розтину змій / Методичні рекомендації для студентів факультету ветеринарної медицини*. – Львів. – 2000. – 25 с.